СЕНТЯБРЯ 2 суббота 1939 он № 202 (2902) Сэн 10 мунгэ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба ВМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei negedexi zarlalgiin eelzeetebişe IV Seessi

1939 onoi aavgustiin 28-nai Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarahan zasedaani

XYDΘΘ AZAXIIN NALOOG TUXAI ZAKOONOI PROJEEKT TUŞAA

SSSR-ei Finaansiin Aradai Komissaar nyxer A. G. Zveerevei doklaad

Nyxed depytaaduud! SSR Sojuuzai Aradai Komissaarnaiai Soveed bolbol xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiiji SSSR-ei Verxoovno Soveedei Seessiin yzemzede tabina.

Seessi deere ene asuudaliiji tabilga xadaa staalinska xojordoxi tabanzilei amzaltataigaar dyyrgegdehenei ba socializmhaa kommunizmda oroxo zam deere socialis xydөө azaxiin saaşadaa xygzehenei rezylьtaadta, dereevnide bolhon tede xubilaltanuudtai zoxilduulan, xydөө azaxiin naloog tuşaa zakoon balguulxa şuxala uşar bolno.

Mynөө baigaa, xydөө azaxiin naloog tuxai zakoon bolbol 1934 onoi main 31-nei yder, SSR Sojuuzai Centraalьna Gyisedxexe Komiteedeer abtahan jym, tiixede kolxoozuud bolbol myneeneixidei adli iimeer, organizacioonno-azaxiingaa talaar yşөө xysed bexizyylegdeegyi ilgaa.

Ene zakoonoi abtahanhaa xoişo yngerehen taban zilei torşo soo, xydөө azaxiida tuilai jixe xubilaltanuud boloo.

„Kolxoozuud esesien bexizyylegdehen ba haizarahan bai-, azaxiin socialis sisteeme xadaa mynөө manai gazartaialangai gansaxan le foormo bolno" geze, bolьşevigyydei Paartiin XVIII sjeezd deere xe-hen doklaad soogoo nyxer ... zaahan baina.

...nөө yjede tariigiin ploodiin 99,5 proceentenь kolxoozuudta ba sovxoozuudta xabaalana, mill xaxad proceentenь msiin seektorei tariiga bolno.

Xydөө azaxii bolbol tyryy ergiin maşiinanuudaar zebsegdenxei. Xydөө azaxiida 500 iianga garan traaktornuud xydelmeriine.

1932 ondo maşiinna-traaktorna staancanuud bolbol tariigiin looşcadiin 49,3 proceentiiji, 1938 ondo—93,3 proceentiiji bsluuzivalhan baina.

Paartiin XVIII sjeezd deere, nyxer Staalin bolbol otçoodno doklaad soogoo iigeze xelee en: „manai gazartariaalan bolol ton tomo ba mexanizirovanna, tiime xadaa, ton tovaarna gazartariaalan bolonxoihoo ...dna, myn jamarş haa ondoo ...ronoi gazartariaalantai zişeesegyi, odoonoi teexnikeer ...emze zebseglegdehen azaxii bolno".

Paarti ba soveed praviitelьstvo, nyxer Staalinai tusgaar anxaral oroldolgiin rezylьtaadta, kolxoozuud yderbyri bexizeze baina. Kolxoozno dereevni xa-aa kylьtyyrne ba azaxiingaaş ...laar urgana. Kolxoozuudai politiiçeske ba organizacioonno-azaxiin bexizelgetei xamta, kolxoozniguudai abdag produukcinь zil byri jixe bolno, tede-el myngen doxooduudanь urgana.

Xydөө azaxiin Byxesojuuzna vistavke bolbol bolьşevigyydei paarti ba aguu jixe Staaliin xytelberi doro tuilagdahan, kolxoozno dereevniin tuilai jixe amжaltanuudai gaixamşag gerşe bolno. **(Nerjeme udaan aplodismeentnyyd).**

Viistavke bolbol dereevnide socializmiin torzestvooji, kolxoozno azaxiin ba kylьtyyriin ...daraltiiji ba şine amzaltanuudta, debzeltenyydte xyrexe ...doto zamiiji todorxoi zişeeyd deere xaruulna.

„Kolxoozuudai obşçeestvenne gazarnuudiiji yriigehөө xamgaalxa tuxai", „Kolxoozuudai obşçeestvenne malazaliiji xygzhөөxe xemzeejabuulganuud tuxai" ...Paartiin Centraalьna Komiteedei ba praviitelьstviin togtoolnuud bolbol kolxoozniguudai politiiçeske aktiivnostiin ba kolxoozuudai yiledberiin saaşanxi debzeltiin şine dolgiiiji ydelgehen baina.

Socialis dereevniin olomilloon maassa, ynen sexe azal-... bolbol Staalinska Gurbadaxi Tabanzil soo xydөө azaxiin ..., BKP (b)-ein XVIII sjeezder tabigdahan, aguu şuxala zorilgonuudiiji bejelyylxiin tulai jixe entyziaazmtaigaar orobod.

Kolxoozno balguulaltiiji bexizyylhenei yndehe huuri deere, yrgen maassa kolxoozniguudai doxooduud zilhee zilde urgana. 1934-1937 onuudai torşo soo—kolxoozniguudai valovoi doxoodonь 2,7 daxinhaa jixeer, azalta yderte xubaagdadag myngen doxooduudanь 4,3 daxin urgaa. Myn buusaşadarai gazarhaa kolxoozniguudai abdag doxooduud bahal urgaa, kolxoozniguudai өөriinь medelde baihan malnuudai too tolgoinь, ede zilnyydei torşo soo nileed olon boloo.

Gurbadaxi Tabanzil soo xydөө azaxiida, paarti ba praviitelьstvoor tabigdahan zorilgonuudiiji amzaltataigaar dyyrgelgede Soveed Sojuuzai finaansa tuilai jixe yyrgetei baina.

Xydөө azaxiin naloog bolbol gyrenei biydzeedei doxoodno gansai istooçnigonь bişe, myn baha paarti ba praviitelьstviin busad xemzeejabuulganuudai xazuugaar, tus naloog xadaa kolxoozuudta azalai disciplinaiiji bexizyylxe, kolxoozno xydelmeride kolxoozniguudai honirxoliiji byri deeşelyylgede tuhalaxa zorilgotoi.

Mynөө yjede baigaa xydөө azaxiin naloog tuxai zakoon bolbol goritoixon dutuunuudtai baina. Bygediin medeheer, buusaşadarai uçaastoguudhaa kolxoozniguudai abdag doxooduudanь, өөriingөө azaxiihaa kolxoozniguudai abdag doxoodoi xemzeehee duldiidalgyi, togtomol staabkaar 10-haa 50 tyxerig xyrter xydөө azaxiin naloog aşagdadag baigaa.

Bodoto doxooduudiijinь xaraada abangyigөөr, xydөө azaxiin naloog aşaxa iime sisteeme xadaa kolxooznig, өөriingөө ymsiin azaxiida jixe anxaral tabixa ba tereenei azalhaa abtadag doxoodonь jixe baigaad, gyrende baga naloog tyledeg baixa uşarta xyrgene.

Zişeelxede, Xaarьkovska oobiastiin, Xaarьkovska raioonoi, Ilьiçiin neremzete kolxoozoi çleen A. I. Ivaneenko bolbol 1938 ondo xydөө azaxiin produuktnuudiiji xudaldaza 4250 tyxerig myngen olzo oruulhan baina, myn tere kolxoozoi çleen V. P. Bezryyk xadaa 700 tyxerigөөr baga produukt xudaldahan baina, teed Bezryyk xadaa kolxooznig Ivaneenkotei ton adli xemzeegөөr xydөө azaxiin naloog tylehen baixa jym.

Minii xaruulagşa zişeenyyd mill edeegөөr dyyrene bişe. Kystaarna azaxiidaa gol anxaralaa xanduulan, xydөө azaxiin arteelьde ton ysөөn toonoi azalta yder oldog aad, өөriingөө byxii sagiiji kolxoozoi azalda ygedeg kolxoozniguudhaa mill 20-40 tyxerig jixe naloog tyledeg iime kolxoozniguudiiji olozo boloxoor baina. Ynendөө, zarim kolxoozniguudai, өөriingөө kystaarna azaxiihaa abdag doxoodonь zildee arbaad miangan tyxerig boldog baixa jym.

Stalinbaad goorodto, Dagestaanska ASSR-ei, Laanska raioonhoo 50 garan kolxoozniguud baidag. Tedener bygede kolxoozoi çleengyyd gehen spraavkatainuud. Tedener tus tustaa kystaarna masterskoitoi ba arbaad miangan tyxerig doxoodtoi baldag, teed edener xadaa kolxoozdoo xydeleed baihan kolxooznig-xyrşehөө mill 20-40 tyxerigөөr jixe naloog yledeg baina.

Astraxaanьda 20 kolxoozniguud-kystaarьnuud baidag ba lydiilьne proomeslo erxiledeg baina. Edener xadaa ene goorodto ymsiin gernyydtei ba masterskoinuudtai. Kolxoozdo oroldooşji xydeldeggyi, teed naloogoor kolxoozniguudta olgogdohon byxii xyngeleltenyydiiji xeregledeg baina. Kystaarno-remeesliin proomeslohoo sag yrgelze doxood oruuldag aad, baaxan nemeriteigөөr naloog tyledeg kolxoozniguudai baidag, naloog homololgiin iime sisteeme xadaa kolxoozuudta azalai disciplinaiiji bexizyylxe jabadalda tuhalanagyi.

BKP(b)-ein Centraalьna Komiteedei main pleenym bolbol kolxoozuudta azalai disciplinaiiji saaşadanь bexizyylxiin tulada xede xeden xemzeenyydiiji xaraalhan ba azal xeze şadaxa kolxooznig byriin nege zil soo oloxo azalta yderei ujalgata minimymiiji togtoohon baina.

Tereentei xamta, BKP(b)-ein CK ba SSSR-ei SNK bolbol nege zilei torşo soo azalta yderei tusxaita minimyymiiji oloogyi, tiigeed azal xeze şadaxa kolxoozniguud ba kolxooznicanuud xadaa kolxoozhoo garhanda ba kolxoozniguoi erxiiji aldahanda toologdoxo baina gehen, iime zuram balguulxiiji byxii kolxoozuud rekomendovaalahan baina. Azalta yderei ujalgata minimym baiguulalga—ene xadaa urdanai ymsiin azaxiihaa ug damzalan, zanşal ba tradiiciin aşaanhaa yşөө syleөreөgyi xynyydte ba kolxooziiji өөriingөө ton oiriin ba tyre xereg yşөө boloogyi baihan, tiime xynyydte socialis xymyyzyylgiin şuxala xemzee bolno.

Staalinska Konstituuciin johoor, soveed grazdaniin byxen azal xeze erxetei. Manai orondo azal bolbol—ene xadaa xyn byriin ujalga, ene xadaa xyn byriin erxe geeşe. „Socializm bolbol azaliiji oroldooşji arsanagyi,—nyxer Staalin xelee hen,—xarin, socializm bolbol azal deere baiguulagdana. Socializm ba azal xadaa beje bejehee taharaşagyi... Socializm bolbol loodorьloxiiji bişe, xarin byxii xynyydei ynen sexeer xydelmerilxiiji, busadta bişe, bajaşuud ba eksploataatornuudta bişe, xarin өөrtөө, oobşçestvodoo azallaxiiji erene".

Azalta ydernyydei ujalgata minimym bolbol azal xeze şadaxa byxii kolxoozniguudai өөriingөө azaliiji kolxoozniguudai azana enxe baidalai yndehe huurida—niitiin azaxiida zoriuulxiin tulada baiguulagdanxai. Kolxoozuudai niitiin azaxii—ene xadaa gol azaxii geeşe. Kolxoozdo kolxooznig byriin ymsiin intereesyydiiji kolxoozoi niitiin intereesyydte zybөөr le zoxilduulan tabilga xadaa azalai bytөөsiin saaşanxi debzeltiiji, kolxoozniguudai şangaşadalta baidalai ba kylьtyyrne xemzeegei saaşanxi deeşeleliiji xangaxa baina. BKP(b)-ein CK ba SSSR-ei SNK-gei togtooltoi zoxilduulan, dereevnide naloogoi zakonodaatelьstvo bii bolgoxo xeregtei baina.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei ene seessiin batalamzada tabigdahan, xydөө azaxiin naloog tuxai şine zakoon bolbol BKP(b)-ein CK-ei main pleenymei istoriiçeska togtooloor xaraalagdahan xemzeejabuulganuudta şuxala zvenoonь bolno. Tus zakoon bolbol kolxoozno azaxiin saaşanxi debzeltede ba kolxoozuudta azalai disciplinaiiji bexizyylelgede şiglyylegdenxei.

Xydөө azaxiin naloog tuxai şine zakoonoi onso uşaranь jyyb? Kolxoozniguudai өөriin azaxiinь doxooduudta togtoomol staavkaar bişe, xarin kolxoozniguudai өөriingөө azaxiihaa, myn kystaarna-remeesliin proomeslohoo ba busad xylehenei bişe azalnuudhaa oruuldag byxii tyrelei doxooduudai xemzeehee duldiidan naloog homololgo xadaa xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt soo xaraalagdana.

Myngөөr ba myn naturaalьna foormoorşji azalta ydertөө orohon, kolxoozniguudai doxooduudtanь, zakoonoi projeektiin johoor, xydөө azaxiin naloog aşagdaxagyi baina.

Zakoonoprojeektiin johoor, kolxoozniguudai doxooduudtanь naloog aşaxa tuxai dooro zaagdahan staavkanuud xaraalagdana:

Naloog homologdoxo johotoi, azaxiin zilei doxooduudai xemzee	Azaxiin tylexe naloogoi xemzee
1 miangan tyxerig xyrter	50 tyxerig.
1 miangahaa 2 miangan tyx. xyrter	50 tyx.+1 miangan tyxerighөө deeşedenь tyxerig byriin 7 myngen.
2 miangahaa 3 miangan tyx. xyrter	120 tyxerig+2 miangan tyxerighөө deeşedenь tyxerig byriin 8 myngen.
3 miangahaa 4 mianga xyrter	200 tyxerig+3 miangan tyxerighөө deeşedenь tyxerig byriin 10 myngen.
4 miangan tyxerighөө deeşe	300 tyxerig+4 miangan tyxerighөө deeşedenь tyxerig byriin 13 myngen.

Azal xeze şadaxa aad, kolxoozoi çleen bişe gy, ali kolxoozhoo garhan ba xylehenei azalda jabadaggyi, iime byliin çleentei kolxoozniguudai azaxiida xydөө azaxiin naloog 20 proceent jixeer homologdoxo baina. Gazaraa xamtaran edlexe nyxeselei (TOZ) çleengyydtei zişeelebel, xydөө azaxiin arteeliin çleengyydei ymsiin tuhalabariin azaxiinь doxooduudta naloogiiji xyngeleltetelgөөr homololgiiji xangagaxiin zorilgoor, şine zakoonoi johoor, xydөө azaxiin arteeliin çleengyydei azaxiidaxihaa, TOZ-uudai çleengyydei azaxiida 10 proceent jixeer naloog homologdoxo geze xaraalagdana.

Kolxoozniguudai buusaşadarai uçaastoguudhaa—pooliin azal, tamaxi tariigiin azal, ogoroodoi azal, arbuuza, diini g. m. baagçevo kylьtyyriiji tariiga, sabşalan, saad, zimes, vinograad ba busad tariiganuudhaa, myn eldeb tyrelei malnuudhaa abtadag doxooduud xadaa doxoodoi tusxaita noormonuudaar todorxoilogdoxo baina.

Zakoonoi projeekt soo, doxood oruulalgiin noormonuud bolbol xydөө azaxiin tus tus halbarinuudta ondo ondoogoor baiguulagdaxa, zygөөr, doxood oruulalgiin ede noormonuud xadaa faktiiçeska urgasahaa, malai produktiivnostьhoo duldiidagdan, riinogoi sen xaraada abalsan zoxioogdono.

Ede byxii noormonuud deere todorxoigoor togtozo xelexegyib, gebeş, ene asuudal—xydөө azaxiin eldeb kylьtyyrenyydte tusxaita noormonuudiiji baiguulxa asuudal xadaa SSSR-ei Verxoovno Soveedei depytaaduudai tusagaar anxaralgiiji ba tusxaita noormonuudiiji baiguulxa asuudal xadaa SSSR-ei Verxoovno Soveedei depytaaduudai tusagaar anxaralgiiji ba tusxaita zybşeliiji erene.

Xydөө azaxiin kylьtyyrenyydhee ba malazalhaa oruulagdaxa doxooduudai noormonuudiiji tus tus objeektnyydei bodoto doxoodtonь dytelyylxiin tulada, zakoonoprojeekt bolbol xydөө azaxiin eldeb halbarinuud ba xydөө azaxiin eldeb kylьtyyrenyydhee oruulagdaxa doxooduudai olojanziin noormonuudiiji zakoonoor xaraalagdahan noormonuudhaa jixe ba baga bolgon—ede noormonuudai 30 proceent xyrter xemzee soo togtooxo erxiiji sojuuzna respyyblikenyydei Aradai Komissaarnuudai Soveedyydte olgono.

Doxoodoi tusxai noormonuudai baiguulagdaagyi, xydөө azaxiin tede kylьtyyrenyydte doxoodoi ede noormonuudiiji xereglexe erxenyydiiji sojuuzna respyyblikenyydei Aradai Komissaarnarai Soveedyydte olgono.

Xydөө azaxiin naloog tuxai zakoon soo, ymsiin azaxiinuudta naloog homololgodo jixe zahabari oruulagdana. Mynөө baigaa zakoonoi johoor, ymsiin azaxiinuudta xydөө azaxiin naloog xadaa dooro zaagdahan johoor homologdodog baigaa: ymsiin azaxii byriin naloogoor homologdoxo doxoodtonь—pooliin azalhaa, sabşalanhaa, malazalhaa, azaxiin speciaalьna halbarinuudhaa—ogoroodoi azal, arbuuza, diini g. m. tariigahaa, saadai azalhaa, kystaarna-remeesliin ba busad gazar edelyyrihee gaduurxi olzoborinuudhaa orohon doxooduud oruulagdna. Xydөө azaxiihaa ymsetenei abdag doxooduud bolbol gyrenei beledxelei sengeer valovoi produukciiji segnelgehee duldiidan baiguulagdahan, doxood oruulgiin noormonuudaar todorxoilogdoxo baina. Tereenhee oruulhan riinoçno doxooduud xadaa tusagaar xaraada abtaxa ba naloog homologdoxo doxoodto oruulagdaxa baina.

Doxood oruulgiin noormonuudiiji tus tus kylьtyyrenyydei urgasahaa ba kolxoozno dundazergiin senhee duldiidan togtooxiiji şine zakoonoi projeekt soo xaraalagdana, ene xadaa ymsiin azaxiinuudai doxoodiiji byri zybөөr xaraalan oloxo arga olgono.

Koperiirovanna bişe, kystaarna-promesloovo azal erxiledeg kolxoozniguud bolbol proomesliingoo baihan gazarta olziin naloog tylexe geze şine zakoonoi projeekt soo xaraalagdana. Tiixedee, xerbee ymsiin azaxii xadaa xydөө azaxiingaa xazuugaar, tere gazartaa kystaarna-proomeslo erxiledeg baigaa haanь, tereenei ene doxoodtonь xydөө azaxiin naloog homologdoxo, xerbee tereenei kystaarna proomeslonь ondoo tee baidag haanь, tere baihan gazartaa olziin naloog tylexe johotoi baina.

Ymsiin azaxiinuudai xydөө azaxiinь naloog xadaa kolxoozniguudai naloogoo jixe. Ene tonş eli baina. Paarti ba soveed praviitelьstvo bolbol kolxoozniguudiiji ymsetenhөө ylyy hain baidalda tabina.

Zakoonoi projeektiin johoor, ymsiin azalhaa doxood oldog olxoozniguud xadaa sav takiin şkalaagai johoor 5-haa 13 proceent xyrter tylexe. Ymsiin azaxiinuudta staavkiin deeşelyylegdehen progressiivne şkalaagai johoor, 11-hee 25 proceent xyrter naloog abxaar xaraalagdana.

Ene zakoonoi johoor, xydelmerişed ba slyyzaşçinerei xydөө azaxiidanь naloog homololgodo myn xubilalta oruulagdana. Kolxoozniguudta ustaavaar togtoogdohon noormonuudiiji xeteryyleegyi xydөө azaxiitai xydelmerişed ba slyyzaşçiner xydөөazaxiin naloogoo syleөlegdene.

Xydelmerişed ba slyyzaşçinerei xydөө azaxiinь doxooduud kolxoozniguudai azaxiinuudtai adli ysloovinuud deere naloog homologdoxo geze şine zakoonoi projeekt soo xaraalagdana.

Şine zakoonoi projeekt soo, naloog tylexe bolzornuudtaşji xubilaltanuud oruulagdanxai. Naloogiiji tylexe gurban bolzor projeekteer xaraalagdana: oktiaabriin negen, nojaabriin negen ba dekaabriin negen. Ene bolzornuudta, naloog bolbol xeden xubinuudaar tahalagdan tylegdexe baina.

Zarim raioonuud ba ooblastьnuudai onso өөre baidaliiji xaraada abalsan, naloog tylexe bolzornuudiiji, nege harahaa jixe bişeer, dytelyylxe erxiiji sojuuzna respyyblikenyydei Aradai Komissaarnuudai Soveedyydte olgono.

Xydөө azaxiin naloog tuşaa şine zakoonoprojeekteer xaraalagdahan, tede xyngeltenyyd deere togtoxo xeregtei baina.

Invaliidnostiin negedexi ba xojordoxi gryyppenyydtei xabaadaxa, gadna, dain ba azalai invaliiduudtai kolxoozniguud ba ymsetenei azaxiida homologdoxo naloog xadaa xaxad xubi baga bolgogdoxo, ede azaxiinuudta azal xeze şadaxa xynyydei ygei haanь, tedener xadaa xydөө azaxiin naloogoo sym syleөlegdexe baina.

Nahatai bolzo, eregteiner 60 naha ba exener 55 naha xyreze azal xeze şadaxagyi bolhon ba byle soogoo azal xeze şadaxa çleengyydgyi gy, ali өөriingөө azalaar xydөө azaxiida xabaadalsadag, kolxoozniguud ba ymsetenei azaxiinuud myn xydөө azaxiin naloogoo syleө legdene.

Byri ybege nahan bologşodoi azaxii bolbol, xerbee tereenei xybyynь Ulaan Aarmida, Uhan Seregei Floodto gy, ali NKVD-ein pograniiçna ba dotoodiin çaastьnuudta alba xeze baihan ba terenei 7 naha xyrter xyygedtei hamaganь byledөө yiehen baigaa haa, naloogoo syleөlegdene.

Hurgagşad ba agronoomuud, zooteexniguud, gazarxemzelegşed, mediciinske ba veterinaarna vraaçuud ba feelьdşernyyd, melioraatornuud, xydөө azaxiai teexnigyyd, inzeneernyyd, axnlagşa mexaaniguud, MTS-yydei maşiinna-traaktorna masterskoinuudai ba sovxoozuudai direektornyyd, myn oblastnoi ba xizaarai gyisedxexe komiteedyydeer todorxoilogdohon spiisogei johoor, raioon soo 30-haa olon bişe raioonno xytelberiixii xydelmerişedte, xerbee tedenei azaxiinь polevoi uçaastoguud deere tariigiin daabarigyi haanь ba tere raioonoi kolxoozniguudta xydөө azaxiin arteeliin ustaavaar xaraalagdahan tooji ylyylexegyi toonoi malnuudtai haanь xydөө azaxiin naloog homologdoxogyi.

Kolxoozniguud ba ymseten bolbol, deere zaagdahan xyngeleltenyydhee gaduur, tusxai gurimaar zөөxedөө myn xyngeleltenyydiiji xereglexe baina. Tedener bolbol SSR Sojuuzai praviitelьstvaar baiguulagdahan bolzor soo, naloogoo syleөlegdexe baina.

Tereenhee gadna, xydөө azaxiin naloog tylexe tyryyşiin bolzor xyrter kolxoozdo orohon ymsiin azaxiinuud, xydөө azaxiin naloogoi xeden xyngeltenyydiiji olgogdoxo baina. Tiixedee, tedenerte, kolxoozniguudai staavkaar naloog homologdoxo. Xydөө azaxiin naloog tylexe tyryyşiin bolzoroi hyyleer ba xojordoxi bolzoroi dyyreegyide kolxoozdo orohon ymsiin azaxiinuud xadaa xojordoxi bolzorto tylexe naloogoo kolxoozniguudai staavkaar oruulxa.

Altanai ba plaatiniin promişlennostiin staraatelьnuudai azaxiinuudta ba myn tuulga ba busad xomor metaalinuudiiji maltaxa ba bolbosoruulxa predprijaatinuudai staraatelьnuudta xydөө azaxiin naloog-hoo xyngeltenyyd olgogdono. Tedener bolbol xerbee tedenei doxoodoi gol yndehen istooçnigonь staraatelьska xydelmeri deerexi salin xylehen baigaahaanь, ba xerbee tedener arteelь bolzo negedehen baigaa haa xydөө azaxiin naloog-hoo syleөlegdene.

SSR Sojuuzai Verxoovno Soveedei seessiin yzemzede tabigdahan, xydөө azaxiin naloog tuxai şine zakoonoprojeektiin onso uşaranь egeel iime baina.

Nyxed depytaaduud! Xydөө azaxiin naloog tuxai ene zakoonoprojeektiiji SSR Sojuuzai Verxoovno Soveedei seessieer batalalga xadaa xydөө azaxiin ba kolxoozno maassiin enxe baidalai saaşanxi debzeltede jixe yyrge ezelexe baina. Ene zakoon bolbol kolxoozniguudai olomilloon maassada xanalgaar ugtagdaxa, jyyb gexede, ene zakoon xadaa yrgen kolxoozno maassiin intereesyydte zoxixo baina. **(Aplodismeentnyyd).**

SSSR-ei Verxoovno Soveedei negedexi zarlalgiin, eelzeetebişe IV Seessi

1939 onoi aavgustiin 29-nei, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei zasedaani tuxai

Informacioonno medeesel

Ysegelder, aavgustiin 29-de, ydeşiin 11 caasta, SSSR-ei Verxoovno Soveedei zasedaaniin zaal soo, Kreemlьde, nacionaalьnostьnuudai Soveedei xojordoxi zasedaani bolbo.

Nacionaalьnostьnuudai Soveedei tyryylegşe, depytaad N. M. Şveernik xytelne.

Xelsexe zyilde—xydөө azaxiin naloog tyxai zakoonoi projeekt tuşaa preeni.

Depytaaduud M. V. Kylaagin (BSSR, Slyycke gorodskoi ookrug), A. N. Liinnik (VSSR, Syymske ookrug), T. A. Konstantiinov (Moldaavska ASSR, Slobodeejevske ookrug), A. V. Berdiijev (Tyrkmeenske SSR, Taxtiinska ookrug), G. F. Styrya (Gryziinske SSR, Batuumska ookrug), O. T. Xaritoonova (Çyvaaşska ASSR, Baaterevske ookrug) ba A. X. Menbariijev (Kriimske ASSR, Jaaltinska ookrug) vestypaalba.

Preeninyydei dyyrhenei hyylde, nacionaalьnostьnuudai Soveed bolbol doklaadçigai—SSSR-ei finaansiin Aradai Komissaar nyx. A. G. Zveerevei tygesxelei ygiiji sonosno.

Depytaad N. A. Vorootnikovaagai duradxalai johoor, nacionaalьnostьnuudai Soveed xadaa SSSR-ei Aradai Komissaarnuudai Soveedeer oruulagdahan xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiiji abxa gehen togtool abba. Zakoonoi teekstiin zahaltanuudiiji xaraxiin ba nacionaalьnostьnuudai Soveedei batalalgada tabixiin tula komiissiiji hungaxa gehen togtooliiji abna. Terenei hyylde, nacionaalьnostьnuudai Soveed bolbol doro dursagdahan komiissiin sostaaviiji batalna: tyryylegşe—M. A. Byrmisteenko, komissiin çleengyyd—S. Atiijev, M. Avezoova, M. D. Begireetov, I. A. Benediiktov, A. G. Berdiijev, F. Byydina, N. A. Bulgaanin, V. N. Bogdaanov, M. S. Bataalova, K. P. Vlaseenko, V. G. Vaneejev, I. M. Glestiyyk, Ş. D. Daçaajev, G. Davletьjaarov, A. A. Deening, X. M. Cymbaadze, B. Jermekoov, N. A. Jeliseejev, T. X. Ibraiimov, R. K. Ibraiimov, T. A. Konstantiinov, A. Kazaxpaajev, M. B. Kylaagin, S. Kalnazaarova, A. N. Liinnik, B. T. Mandziijeva, D. F. Maarkin, A. X. Menbariijev, V. S. Mysiinski, M. P. Papiaan, V. V. Pyyşkin, M. I. Peçkaazova, G. F. Styrya, N. Ç. Sylimaanov, I. K. Temiirov, V. A. Tiyyrkin, D. N. Fedçeenko, O. G. Xaritoonova, I. S. Xoxloov, V. I. Xybaajev, M. Ş. Çotçaajev, G. G. Şartaava, G. Ş. Şamsytdiinov, P. M. Jaasьkin.

Terenei hyylde, depytaad M. A. Çembylaatovai duradxalai johoor, nacionaalьnostьnuudai Soveed bolbol—seessiin xelsexe zyilnyydei xojordoxi asuudal tuşaa—bygedeniitiin seregei ujalga tuxai zakoonoi projeekt tuşaa doklaadiiji nacionaalьnostьnuudai Soveedei ba Sojuuzai Soveedei xamtarahan zasedaani deere sonosxo, doklaadiiji zybşen xelseliiji—Sojuuzai Soveedei ba nacionaalьnostьnuudai Soveedei palaatanuudta tus tustanь jabuulxa gehen togtool abna.

Eneegeer, nacionaalьnostьnuudai Soveedei eelzeetebişe IV Seessiin xojordoxi zasedaani xaagdana.

1939 onoi aavgustiin 29-nei, Seessiin zasedaaniin dnevniig

Nacionaalьnostьnuudai Soveedte

Aavgustiin 29-nei ygleөgyyr, SSSR-ei Verxoovno Soveedei zasedaaniin zaal soo, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei depytaaduud suglaraba. Krémleevske jixe dvoreec soo olon tooto ailşad. Zasedaaniin exilxehee urda tee, paarti ba praviitelьstviin xytelberilegşed, SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei çleengyyd ba Aradai Komissaarnuud jireze, loozonuudta huuba.

Preziidiymei stooldo—Nacionaalьnostьnuudai Soveedei tyryylegşe dépytaad N. M. Şveernik ba terenei orologşo—depytaad N. A. Aslaanova.

Tyryylegşe N. M. Şveernik bolbol Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xojordoxi zasedaani neegdebe geze sonosxono. SSSR-ei Verxoovno Soveedei eelzeetebişe dyrbedexi seessiin xelsexe zyilnyydei negedexi asuudal—xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiiji zybşen xelselge exilebe. SSSR-ei Finaansiin Aradai Komissaar nyx. A. G. Zveerev xadaa eneen tuxai doklaadiiji xojor palaatanuudai xamtarahan zasedaani deere, enenei urda tee xehen baigaa.

Depytaad M. V. Kylaagin yge abna. Kylaagin bolbol eelzeetebişe Seessiin xaralgada tabigdahan, xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoprojeekt xadaa imagta le, gyrenei ton şuxala udxaşanartai baina geze temdeglene.

Mynөө xysendөө jabaza baigaa, 1934 onoi main 31-nei xydөө azaxiin naloog tuxai zakoon bolbol—nyx. Kylaagin xelene—kolxoozno baiguulaltiin ene yjiin zorilgonuudta xysedөөr xariuusanagyi.

Kolxooznigoi өөriinь azaxiin faktiiçeska doxoodhoo ba terenei gazaredlyyrilgehee gaduur oldohon olzonuudhaa xydөө azaxiin naloogiiji abalga bolbol zarimandaa xydөө azaxiin ustaaviiji ebdelgede, ymsiin azaxiida jixeer hamaaralgada, kolxoozuuddaxi azalai discipliiniiji hularuulalgada xyrgedeg baina.

Xydөөazaxiin naloog tuxai zakoonoprojeekt bolbol manai oronoi, manai aradai intereesyydte xysed ba dyyreneer xariuusaza şadaxa baina.

Saaşaa, nyx. Kylaagin bolbol statьjaanuud deere togtozo, tedeende xubilaltanuudii oruulxiiji şuxala geze toolono.

Depytaad Kylaagin bolbol tygesxeldөө, naloogoi tylelgenyydiiji abalgiin talaar, niutagdaxi finaansiin oorganuudai xydelmerinyydiiji haizaruulxa şuxal baihanda, SSSR-ei finaansiin Aradai Komissariaadai anxaralgiiji xanduulna.

Terenei hyylde, depytaad A. N. Liinnik yge xelebe. Ene bolbol xydөө azaxiin naloog tuxai şine zakoon xadaa xydөө azaxiidaxi yiledberiiin debzeltede, kolxoozuuddaxi azalai discipliine ba tedenei azaxiin xysenyydiiji bexizyylgede tuhalxa baina geze temdeglebe.

Xydөөazaxiin naloog tuxai şine zakoon bolbol—nyx. Liinnik xelene—kolxoozuuddaxi sociaIis azalai discipliiniiji bexizyylgiin xeregte ugaa jixe udxaşanartai baina.

Tribyyn deere — depytaad T. A. Konstantiinov. Seessiin xaralgada oruulagdahan, xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiiji xysedөөr haişaaza, nyx. Konstantiinov bolbol xydөө azaxiida bexizehen şine teexnike xadaa kolxooznigoi azaliiji ton jixeer xyngedxebe geze medyylne.

Tribyyn deere — depytaad A. V. Berdiijev.

— Seessiin xaralgada ba batalalgada tabigdahan, xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt bolbol—nyx. Berdiijev xelene—kolxoozno baiguulaltiin ereltenyydte xysedөөr xariuusana. Kolxoozniguud xadaa tereniiji ton jixe xangaltatalgaar ugtaxanь hezeggyi baina. Ene zakoon bolbol kolxoozuuddaxi discipliiniiji bexizyylgede tuhalxa ba egeel tereegeeree manai socialiis gazartariaalangai olzoboriiji yşөө jixeer deeşelyylgede tuhalxa baina.

Xydөө azaxiin naloog tuxai mynөө xysendөө jabaza baihan zakoon bolbol,—oraator yrgelzelyyIne, — xuuşarhan baina. Hyylei zilnyydte kolxoozuudai tyxel şarainь jixeer xubilaa. Kolxoozdoxi azal xadaa milliIoonno kolxoozniguudta aldar ba soliin xereg boloo. Xydөө azaxiin naloog tuxai şine zakoon bolbol kolxoozuudta azalai bytөөsiiji deeşelyylgede kolxoozniguudai yşөө jixe xyseliiji bii bolgono.

Depytaad Berdiijev bolbol xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt, zarim respyyblikenyydei konkreetne ysloovinuudhaa xaraalagdaxa johotoi geze toolono.

Depytaad G. F. Styryada yge ygtebe. Ene bolbol, manai socialiis xydөө azaxii xadaa gazartariaalangai teexnikiiji şudalhan ba poolinuuddaxi urgasiin saaşanxi deeşelelgiin zorilgonuud deere şangaar xydelmerilhen, ynete kaadrnuudtai baina geze xelene. Nyx. Styrya bolbol өөriingөө ygiiji, Gryziinske SSR-ei kolxoozno tariaaşadai azabaidalhaa todo xursa zişeenyydeer xaruulna. Kolxoozniguud bolbol şine kylьtyyrenyydiiji bii bolgono, kolxoozuudai myngen doxoodonь zilhee zil byxende urgana.

— Xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt xadaa—depytaad Styrya xelene—kolxoozno baiguulaltiin saaşanxi xygzeltede ba bexizelgede zoriuulagdahan, paarti ba praviitelьstviin poliitikiiji byrin xariuulna.

— Hyylei taban zilei torşo soo,—depytaad O. M. Xaritoonova xelene, — kolxoozuudta ugaa jixe debzeltenyyd boloo, kolxoozuud bexizee. Kolxoozniguudai gol maassanь kollektiivne azaxiida ynen sexeer xydelmerilne. Ene ugaa jixe xubilaltanuud xadaa Staalinska tabanzilnyyd soo bolhon baina. Bidener bolbol eneeniiji, bolьşeviig paartiiin, terenei Leeninske-Staalinska Centraalьna Komiteedei ba araduudai voozdь nyxer Staalinai xytelberi doro tuilaabdi.

Depytaad A. X. Menbariijev bolbol xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiiji politiiçeske ugaa jixe şuxala dokymeent geze toolono. Ene dokymeent soo, manai xydөө azaxiida bolhon ugaa jixe xubilaltanuud xaruulagdana. Kolxoozno baiguulalta xadaa kolxoozniguudai kylьtyyrne azabaidaldanь byxii ysloovinuudiiji bii bolgono.

Nyx. Menbariijevei yge xelehenei hyylde, xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt tuşaa doklaadaar preeninyyd dyyrebe.

SSSR-ei Finaansiin Aradai Komissaar nyx. A. G. Zveerev bolbol өөriingөө tygesxelei yge soo, sociaIis xydөө azaxiin saaşanxi xygzeltiin, kolxoozno baiguulaltiiji bexizyylgiin, kolxoozno tariaaşanai azabaidalai ba kylьtyyriin urgaltiin talaar, paarti ba praviitelьstviin poliitikodo xysed ba dyyreneer xariuusahan ba Seessiin batalalgada tabigdahan şine zakoonoi projeektiiji haişaaza vestypaalagşadai negen hanaliiji temdeglene.

Doklaadçig bolbol Nacionaalьnostьnuudai Soveedei depytaaduudaar zakoonoi projeekt tuşaa xelegdehen azaglaltanuudiiji nariaar todorxoilno.

Nyx. Zveerev xadaa SSSR-ei Finaansiin Aradai Komissariaad bolbol depytaaduudai azaglaltanuudtanь taaramzatai viivodyydiiji xegdexe geze Nacionaalьnostьnuudai Soveediiji naiduulna.

Tyryylegşe xadaa xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt tuşaa asuudalaar, depytaad N. A. Vorootnikovada duradxalai yge ygebe.

Depytaad Vorootnikova xadaa SSSR-ei Aradai Komissaarnuudai Soveedeer oruulagdahan, xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiiji batalxa geze duradxaba.

Depytaaduud bolbol ene duradxalai tylөө negen hanalaar golosovaalaa.

Nacionaalьnostьnuudai Soveed bolbol zakoonoi teekstiin zahaltanuudiiji xaraxiin ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei batalalgada tabixiinь tulada depytaad M. A. Byrmesteenko tyryylegşetei komiissiiji hungaxa tuxaida, depytaad nyxer Vorootnikovaagai duradxaliiji tereşelen batalan abaa.

Depytaad M. A. Çembylaatovai duradxalai johoor, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei seessi bolbol xelsexe zyilnyydei xojordoxi pyynkt tuşaa—bygedeniitiin seregei ujalga tuxai zakoonoprojeekt tuşaa doklaadiiji xojor palaatanuudai xamtarahan zasedaani deere sonosxo, zasedaaniiji aavgustiin 31-de zarlaxa, doklaadiiji zybşen xelselgiiji palaatanuudta tus tustanь jabuulxa geze şiidene.

Eneegeer, Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xojordoxi zasedaaniiji xaaza, tyryylegşe—depytaad Şveernik bolbol Nacionaalьnostьnuudai Soveedei udaadaxi zasedaani aavgustiin 31-de bolxo geze sonosxobo.

(TASS).

1939 onoi aavgustiin 29-nei Sojuuzai Soveedei zasedaani tuxai

Informacioonno medeesel

Ysegelder, aavgustiin 29-de, ydeşiin 6 çaasta, SSSR-ei Verxoovno Soveedei zasedaaniin zaal soo, Kreemlьde, Sojuuzai Soveedei xojordoxi zasedaani bolbo.

Sojuuzai Soveedei tyryylegşe depytaad A. A. Andreejev xytelne.

Xelsexe zyilde—xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeekt tuşaa doklaadta preeni.

Depytaaduud Ş. G. Absaliaamov (Tataarska ASSR, Çistopoolьsko ookrug), G. P. Byteenko (Xaarьkovska ooblastь, Krasnograadska ookrug), A. P. Bataalin (Peenzenske ooblastь, Peenzenske gorodskoi ookrug), V. V. Verendiaakin (Goorьkovsko ooblastь, Lykojaanovska ookrug), N. Ja. Nataaleviç (BSSR, Slyycke ookrug), J. P. Kiriillov (Kylbeşevske ooblastь, Siizranska seelьske ookrug) ba Kemzegaarov (Kazaaxska SSR, Axtiybiinske ookrug) vestypaalba.

Preeninyydei dyyrhenei hyylde, Sojuuzai Soveed bolbol doklaadçigai—SSSR-ei finaansiin Aradai Komissaar nyx. A. G. Zveerevei tygesxelei ygiiji sonosbo.

Depytaad N. G. Ignaatovai duradxalai johoor, Sojuuzai Soveed bolbol—SSSR-ei Aradai Komissaarnuudai Soveedeer oruulagdahan, xydөө azaxiin naloog tuxai zakoonoi projeektiiji abxa, zakoonoi teekstiin zahaltanuudiiji xaraxiin ba Sojuuzai Soveedei batalalgada tabixiin tula komiissiiji hungaxa gehen togtooliiji negen hanalaar abaa. Terenei hyylde, Sojuuzai Soveed bolbol doro dursagdahan komiissiin sostaaviiji batalna: tyryylegşede—M. G. Bagiirov, komiissiin çleengyydte—Ş. G. Absaliaamov, T. Ariniaava, Jy. Axynbabaajev, A. I. Badaajev, A. P. Bataalin, I. S. Bagdaanov, G. P. Byteenko, F. P. Biikov, A. A. Vedeernikov, V. V. Verendiaakin, M. F. Vlaseenko, N. A. Vozneseenski, A. A. Voolkov, M. A. Voolkov, A. I. Veşiinski, S. A. Depeşkoo, N. I. Jegoorov, A. G. Zveerev, G. S. Zimiin, G. I. Ignaatьjev, J. P. Kiriillov, F. N. Klimeenko, D. S. Kolesoov, P. T. Komaarov, I. F. Konovaalov, M. S. Kondrateenko, D. S. Korotçenko, G. F. Koçyyrov, A. M. Krasnoov, F. V. Maalikov, F. I. Maxaraadze, R. I. Meelьnikov, N. I. Nataaleviç, P. I. Nemçeenko, V. G. Oleinikov, A. I. Penьkoov, F. I. Poliaakov, M. S. Sabeerov, P. V. Poliaakov, S. N. Taraasov, A. B. Troonin, A. Xydaajev, F. V. Şagimardaanov.

Terenei hyylde, Z. A. Andreejevaagai duradxalai johoor, Sojuuzai Soveed bolbol seessiin xelsexe zyilnyydei xojordoxi asuudalaar—bygedeniitiin seregei ujalga tuxai zakoonoi projeekt tuşaa doklaadiiji Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei xamtarahan zasedaani deere sonosxo, doklaadiiji zybşen xelselgiiji Sojuuzai Soveedei ba Nacionaalьnostьnuudai Soveedei palaatanuudta tus tustanь jabuulxa gehen togtool abba.

Eneegeer, Sojuuzai Soveedei eelzeete bişe IV Seessiin xojordoxi zasedaani xaagdana.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
УКАЗ
Худэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армиин командирнуудта советскэ союзай Геройн нэрэ зэргые олгохо тухай

Боевой даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнь ба боевой даалгабаринуудые дүүргэхэдээ геройство харуулһанайнь түлөө, Ленинэй орден ба „Советскэ Союзай Герой“ гэһэн алтан медаль барюулалгатайгаар, „Советскэ Союзай Геройн“ нэрэ зэргые олгохо:

1. Майор Константин Николаевич Абрамовта.
2. Капитан Михаил Павлович Агибаловта.
3. Младша командир Михаил Степанович Аношиндо.
4. Капитан Александр Иванович Балашевта.
5. Старша лейтенант Александр Федорович Васильевтэ.
6. Майор Николай Георгиевич Глазыкиндэ.
7. Комкор Георгий Константинович Жуковта.
8. Старша лейтенант Николай Степанович Задориндэ.
9. Майор Николай Николаевич Зайюльевтэ.
10. Старша лейтенант Африкан Иванович Киселевто.
11. Младша командир Мифодий Михайлович Козлитиндэ.
12. Старша политрук Владимир Николаевич Колачевта.
13. Младша командир Михаил Сергеевич Кочетовто.
14. Старша лейтенант Алексей Васильевич Кукиндэ.
15. Капитан Виктор Павлович Кустовтэ.
16. Младша командир Сергей Петрович Мартышиндэ.
17. Майор Григорий Михайлович Михайловта.
18. Лейтенант Александр Федорович Мошиндо.
19. Старша лейтенант Леонид Александрович Орловто.
20. Младша командир Павел Елизарович Пономаревто.
21. Младша командир Иван Васильевич Просоловто.
22. Старша лейтенант Виктор Георгиевич Раковто.
23. Майор Иван Михайлович Ремизовто.
24. Старша лейтенант Вити Федорович Скобарихиндэ.
25. Капитан Евгений Николаевич Степановичта.
26. Лейтенант Василий Петрович Трубаченкодо.
27. Хоёрлохи рангын командарм Григорий Михайлович Штерндэ.
28. Полковник Иван Иванович Федюнинскэдэ.
29. Старша лейтенант Виктор Феофанович Чистяковто.
30. Старша пилот Антон Дмитриевич Якименкодо.
31. Комбриг Михаил Павлович Яковлевта.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумай түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумай секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1939 оной августын 29.

SSSR-ei VERXOOVNO SOVEEDEI PREZIIDIYMEI
YKAAZ
Soveed Sojuuzai geroinuud maioor S. I. Griceviic ba maioor G. P. Kraavçenko gegşediiji „Soveed Sojuuzai Geroi“ gehen xojordoxi medaaliaar şagnaxa tuxai

Bojevoi daabarinuudiiji zişeete hainaar dyyrgeheneinь tylөө ba bojevoi daabarinuudiiji dyyrgexe zuuraa, Soveed Sojuuzai Geroin nere zergiiji abxaar geroiizm xaruulhanainь tylөө:

1. Soveed Sojuuzai Geroi, maioor Griceviic Sergei Ivaanoviçiiji.

2. Soveed Sojuuzai Geroi, maioor Kraavçenko Grigoorii Panteleejeviçiiji. „Soveed Sojuuzai Geroi“ gehen xojordoxi medaalьnuudaar şagnaxa, broonzovo biyystnyydiiji xeze, şagnagdagşadai tyrehen niutagta postaament deere tabixa.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymai tyryylegşe M. KALIININ.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymai sekretaarь A. GOORKIN.

Moskvaa, Kreemlь.
1939 onoi aavgustiin 29.

Ulaan-Yde goorodoi partiiina aktiivai suglaan bolbo

Ene onoi aavgustiin 29-nei yder, ydeşiin 6 çaasta, gyrenei Buriaad-Mongol teaatrai orod draamiin zaal soo, Ulaan-Yde goorodoi partiiina aktiivai suglaan bolbo. Tus suglaan deere, „BMASSR-ei aimaguud, gorodskoi, seelьske, xoşuunai, posioologoi azalşadai depytaadnarai Soveedyydte hungaltanuudiiji yngergexe tuxai, RSFSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşiin orologşo ba Paartiiin Buriaad-Mongol Obkoomoi sekretaarь nyxer D. Cerempiloon doklaad xehen baina. Nyxer Cerempiloon xadaa niutagai Soveedyydei oorganuudta hungaltiin kampaaniiin udxaşanar, tereende beledxelei xydelmerinyydei yrgen dalaisataigaar ba ton jixe xemzeegeer jabuulagdaxa baihanainь tuxai ton todorxoigoor xelee.

Doklaadai hyyleer, yge xelelgenyyd exilhen baina. Egeen tyryyn nyx. Dioomin (miaxanai kombinaadhaa) yge xelebe. Tere xadaa Soveedyydei niutagai oorganuudta hungaltiin beledxelei jamaraar jabuulagdaza baihan tuxai, zarim erxim agitaatornuudai xydelmeriinь tuxai xelexe zuuraa, tus hungaltanuudta beledxelei xydelmeriin muusa jabuulagdaza baihiinь elirxeilen xelebe. Nyxed Jeegin, Sedlix, Voolkov (tymer zamai traansportiin, Ulaan-Ydiin tahaghaa), Stepanoov (Ulaan-Yde goorodoi Priigorodno raikoomhoo), Medvcedьjev (Priigorodno ratsoveedhee) gegşed yge xelebed. Tedener bolbol bolxojoo baigaa hungaltanuudta [illegible] lei xydelmeriiji hainaar jabuu[illegible]xiin tuxai xelee.

Paartiiin Ulaan-Ydiin gorodskoi komiteedei agitaaca ba propagaandiin tahagiiji erxilegşe nyx. Kaarpova yge xelebe. Soveedyydei niutagai oorganuudai hungaltanuudta erximeer beledxelge xadaa agitacioonno-maassova xydelmeriiji yrgeneer jabuulhan deerehee dulдiidaxa baihiinь temdeglebe. Tiigeed, emxidxelei, agitacioonno ba propagaandiin xydelmeriiji yrgen xemzeegeer jabuulxa, xeden miangan agitaatornuudai aarmiiiji beledxexe g. m. asuudalnuudiiji şuxala bolgohon baina. Paartiiin gorodskoi komiteed xadaa leekcenyydiiji emxidxexe, agitaatornuudta sag yrgelze zaabari ygelgiiji xangaxa, konsulьtaaca xexe bodoto xemzeejabuulganuudiiji abza baihanainь tuxai xelee.

Yge xelelgiin hyyleer, nyx. Cerempiloondo tygesxelei yge ygtebe. Bolxojoo baihan hungaltanuudta beledxeliiji tonilhainaar jabuulxa tuxai, agitacioonno-maassova xydelmeriiji tuilai yrgenөөr jabuulxa, azalşadai yiledberiiin ba politiiçeske debzeltiiji tolgoiloxo tuxai nemeen xelehen baina. Paartiiin gorodskoi aktiivai suglaan xadaa Soveedyydei niutagai oorganuudai hungaltanuudta beledxelei xydelmerinyydiiji agitacioonno-maassova xydelmeriiji bolьşeviigşelen jabuulxiin tuxai, tusxai togtool abhan baina.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.